

Katalog Catalogue

według Marcella BACCIARELLEGO

1 *Stanisław August w czerwonym szustokorze, ok. 1780*

nr inw. FC-ZKW/351

gwasz, akwarela, kość, owal, 5,3 x 4,2 cm
na odwrocie nalepki z numerami: 7 i 367

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy ciemnobrązowe, włosy pudrowane, czarna wstążka na harcapie; na szyi, na oranżowej wstędze, pruski Order Orła Czarnego (nadany w 1763), przez ramię błękitna wstęga polskiego Orderu Orła Białego (nadany w 1765), gwiazda tego orderu na lewej pierśsi; tło błękitno-sepiowe.

Miniatura nie jest powtórzeniem żadnego ze znanych dzisiaj portretów pędzla Marcella Bacciarellego, lecz kompilacją różnych elementów występujących w Bacciarellowskiej ikonografii króla. Ujęcie popiersia z głową skierowaną w przeciwnym kierunku niż tors i z wysuniętym lewym barkiem wywodzi się z portretu w zbroyi z 1766–1767, którego pierwsza wersja się nie zachowała i jest znana z replik i kopii (patrz Juszcak, Małachowicz 2007, nr 68). Wygląd pierwszej, zaginionej wersji oddaje miedzioryt wykonany przez Bartolomea da Folino w 1778 – patrz il. 1a (Widacka 2008, nr 16), który w 1783 i przed 1787 został powtórzony przez Johanna Feigla (Widacka 2008, nr 45; błędnie jako Teigl), a następnie Adama Wolfganga Töpffera (Kat. BN, t. 4, nr 5049). W rycinach Feigla i Töpffera zbroję zastąpiono szustokorem oraz dodano kołnierz i koronkowy żabot do koszuli. Podobnie postąpił autor miniatury. Szczegóły takie, jak sposób sfaldowania wstęgi orderowej czy kołnierz koszuli i układ koronki żabotu, w zamkowej miniaturze są natomiast znane z licznych portretów króla pędzla Bacciarellego i warsztatu (schemat wypracowany ok. 1780, wielokrotnie powtarzany).

after Marcello BACCIARELLI

1 *Stanisław August in a Red Justaucorps, c 1780*

inv. no. FC-ZKW/351

gouache, watercolour, bone, oval, 5.3 x 4.2 cm
labels with the numbers 7 and 367 on back

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms
(1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Dark brown eyes, powdered hair *en queue* tied with black ribbon; Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) on orange ribbon about the neck, blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1765) over shoulder, star of this order on left breast; blue and sepia background.

The miniature is not a repetition of any of the portraits by Marcello Bacciarelli known today, but is a compilation of various elements which appear in Bacciarelli's iconography of the king. The pose, with the head facing in a different direction from the shoulders, and left shoulder jutting forward, is derived from a portrait in armour dating from 1766–1767, the original of which has not survived and is known from replicas and copies (see: Juszcak, Małachowicz 2013, no. 68). The appearance of the first, lost, version can be seen in a copperplate engraving made by Bartolomeo da Folino in 1778 – see fig. 1a (Widacka 2008, no. 16), which Johann Feigl repeated in 1783 and before 1787 (Widacka 2008, no. 45; incorrectly written as Teigl) and later by Adam Wolfgang Töpffer (Cat. BN, vol. 4, no. 5049). In the engravings made by Feigl and Töpffer, the armour was replaced with a justaucorps, and a collar and lace jabot were added to the shirt. The author of the miniature did likewise. The details in the Royal Castle miniature however, such as the manner in which the sash is draped, the collar of the shirt, and the fall of the lace of the jabot, are known from the many portraits painted by Bacciarelli and his studio (the formula devised in c 1780, was repeated many times).

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego miniatura była wystawiana „na rynku sztuki w Anglii”; 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 17.07.1978 na podstawie fotografii); 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 89.

według Marcella BACCIARELLEGO

2 Michał Jerzy Poniatowski, ok. 1780

nr inw. FC-ZKW/353

gwasz, akwarela, kość, owal, 4,2 x 3,4 cm
na odwrocie napis: *Michał Jerzy Xiążę / Poniatowski Biskup Płocki i P[ułtu]ski / Xiążę 1770*; nalepka z numerem 40/4

Michał Jerzy Poniatowski h. Ciołek (1736–1794), brat króla Stanisława Augusta, biskup płocki od 1773, arcybiskup gnieźnieński i prymas od 1784.

Oczy szare, włosy pudrowane; czarna sutanna, czerwona piuska, srebrny krzyż biskupi na złotym łańcuchu; na szyi, na błękitnej wstędze, krzyż polskiego Orderu Orła Białego (nadany w 1764), na piersi gwiazda tego orderu, pod befką widoczny fragment czerwonej wstęgi Orderu św. Stanisława (nadany w 1765); tło szarougrowe.

1a

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki, the miniature was put up for sale 'on the art market in England'; in 1978 it was offered to the NMW (17/07/1978 opinion of H. Kamińska-Krassowska, based on a photograph); 1984 on loan by A. Ciechanowiecki to the Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit ('The Polish Daily News', Detroit, 28 and 29 August 1987); 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literatura: Warsaw 1989, no. 89.

after Marcello BACCIARELLI

2 Michał Jerzy Poniatowski, c 1780

inv. no. FC-ZKW/353

gouache, watercolour, bone, oval, 4.2 x 3.4 cm
inscribed *Michał Jerzy Xiążę / Poniatowski Biskup Płocki i P[ułtu]ski / Xiążę 1770* [Michał Jerzy Prince / Poniatowski Bishop of Płock and P[ułtu]sk / Prince 1770] on back; label with the number 40/4

Michał Jerzy Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1736–1794), brother of King Stanisław August, Bishop of Płock from 1773, Archbishop of Gniezno and Primate from 1784.

Grey eyes, powdered hair; black cassock, red zucchetto, silver pectoral cross on gold chain; cross of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1764) on blue ribbon about the neck, star of this order on chest; fragment of the red sash of the Order of St Stanisław

Miniaturowa wersja portretu pędzla Bacciarellego namalowanego ok. 1778, należącego do serii portretów rodziny Poniatowskich znajdujących się w Jadalni pałacu w Łazienkach. Pierwszy egzemplarz (obecne miejsce przechowywania nieustalone) znany jest z licznych warsztatowych powtórzeń (najlepsze wersje w MNWr, ok. 1784–1786, nr inw. VIII-5, patrz Houszka, Łukaszewicz 2013, nr 19; w Wilanowie, nr inw. Wil. 1989, patrz Chyczewska 1970, nr 76, oraz w ZK, nr inw. ZKW/299, patrz Juszczak, Małachowicz 2007, nr 64) – patrz il. 2a, oraz graficznej wersji Jeana Mathiasa Royera z 1782 (patrz Chyczewska 1963, nr 21a). Miniatura powtarza kolorystykę pierwowzoru. Twarz jest odmłodzona i lekko idealizowana.

Historia: 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 11.07.1978 na podstawie fotografii); 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; Fund. Ciechanowieckich, 1988 przekazana do ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 86.

(awarded in 1765) visible under the preaching bands; greyish ochre background.

Miniature version of a portrait by Bacciarelli painted in c 1778, belonging to the series of portraits of the Poniatowski family in the Dining Room at the Łazienki Palace. The first copy (present whereabouts unknown) is known from many studio repetitions (the best version is in the NMWr, c 1784–1786, inv. no. VIII-5, see: Houszka, Łukaszewicz 2013, no. 19; in Wilanów, inv. no. Wil 1989, see: Chyczewska 1970, no. 76 and in the RCW, inv. no. ZKW/299, see: Juszczak, Małachowicz 2013, no. 64) – see fig. 2a, as well as from a print dating from 1782 by Jean Mathias Royer (see: Chyczewska 1963, no. 21a). The miniature accurately repeats the palette in the original. The face has been made more youthful and is slightly idealized.

2a

Provenance: 1978 offered to the NMW (opinion of H. Kamińska-Krassowska of 11 July 1978, based on a photograph); 1984 on loan by A. Ciechanowiecki to the Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (‘The Polish Daily News’, Detroit, 28 and 29 August 1987); Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 86.